

Luhangan kunta

Talousarvio vuodelle 2025

Suunnitelmavuodet 2026–2027

Kunnanhallitus 3.12.2024

Kunnanvaltuusto 17.12.2024

Hyväksytty valtuustossa 17.12.2024

Sisällys

1	Kunnanjohtajan katsaus	4
2	Taloussuunnitelman perustelut.....	4
2.1	Talouden lähtökohdat vuodelle 2025	4
2.2	Luhangan kunnan talouden aikaisempi kehitys.....	5
2.3	Väestö.....	5
2.4	Vuoden 2025 talousarvion lähtökohdat ja keskeiset painopistealueet	6
2.5	Taloussuunnitelman 2026–2027 perusteet	6
2.6	Erityiset valtuudet.....	7
3	Kunnan toiminta-ajatus, tehtävät ja yleistavoitteet.....	7
4	Henkilöstö.....	9
5	Käyttötalousosa	10
5.1	Keskusvaalilautakunta	10
5.2	Kunnanvaltuusto	11
5.3	Tarkastuslautakunta.....	11
5.4	Yleishallinto.....	12
5.4.1	Kunnanhallitus	12
5.4.2	Kunnallisverotus.....	13
5.4.3	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.....	13
5.4.4	Työllisyys palvelut 2025	15
5.4.5	Keskustoimisto ja tietohallinto	16
5.4.6	Henkilöstöhallinto.....	16
5.4.7	Elinkeinotoiminnan kehittäminen.....	17
5.4.8	Maaseututoimi.....	17
5.5	Sivistystoimi	18
5.5.1	Sivistystoimen hallinto.....	18
5.5.2	Varhaiskasvatus vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027	19
5.5.3	Perusopetus vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027	21
5.5.4	Yleissivistävä koulutus	24
5.5.5	Kulttuuritoimi	24
5.5.6	Vapaa-aikatoimi	25
5.6	Tekninen toimi.....	27
5.6.1	Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	28
5.6.2	Hallinto ja suunnittelu	29
5.6.3	Yhdyskuntasuunnittelu	30
5.6.4	Liikenneväylät ja puistot.....	31

5.6.5	Liiketoiminta ja lämpölaite	32
5.6.6	Jätehuolto vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027	33
5.6.7	Ruokahuolto vuonna 2025	34
6	Investointiosa 2025 (suunnitelmavuodet 2026-2027)	43
7	Rahoitusosa 2025 (Suunnitelmavuodet 2026-2027)	44
8	YHTEENVETO VUODEN 2025 TALOUSARVIOSTA	46

1 Kunnanjohtajan katsaus

Luhangan kunnan vuotta 2025 tulee kuvaamaan palvelutuotannon hallittavuus, varautuminen ja kiinteistöihin liittyvät isot linjaukset sekä päätökset. Vuoden 2025 alussa toimintansa aloittaa uusi Eteläisen Keski-Suomen muodostama työllisyysalue. TE-palveluiden uudistamisen myötä Luhangan on mahdollista saada uusia työkaluja parantamaan hiukan heikoksi ajautunutta työllisyystilannetta.

Kuntalaisten näkökulmasta vuosi 2025 näyttää taloudellisesti hieman kuluvaan vuoteen paremmalta. Inflaatio on hidastunut ja korkotaso on laskenut lisäten palkkojen ja eläkkeiden kasvun kanssa kuluttajien ostovoimaa. Yleisellä tasolla talouden näkymä on syvän taantumajakson jälkeen merkittävästi aiempaa myönteisempi. Totta on myös se, että vuosi sitten tilannetta pidettiin samankaltaisena.

Luhangassa on syytä tehdä isompia linjauksia kiinteistöihin liittyen. Merkittäviä asioita tulee linjattavaksi kuten esimerkiksi, kunnanviraston kohtalo, koulukiinteistön investointitarpeet, asumispalveluiden linjaukset ja tarpeet sekä Tuuliharjun kiinteistön yhtiöittäminen.

Luhangalle merkittävästä talouden ja toiminnan sopeutuksesta huolimatta olemme pystyneet panostamaan laadukkaisiin palveluihin kuntalaisillemme. Kunnan varhaiskasvatuksen ja koulun resurssit kestävät tarkastelun pois lukien varhaiskasvatuksen tilakysymys.

Kunnan tytäryhtiöistä Luhangan vesihuolto Oy:tä kehitetään edelleen kohti parempaa hallittavuutta ja mahdollisuutta saada yhtiölle operaattori. Yhtiön tulee saattaa taksoitus sille tasolle, että se vastaa vesihuolto- ja osakeyhtiölain vaatimuksia. Näiltä osin työtä on vielä tehtävänä ja valitettavasti yhtiö tarvitsee vielä hetkellisestä omistajansa tukea.

2 Taloussuunnitelman perustelut

2.1 Talouden lähtökohdat vuodelle 2025

Lokakuussa 2024 saatu tieto valtionosuusuudistuksen siirtymisestä tarkoittaa kuitenkin sitä, että kunnan täytyy alkaa laatimaan Kiinteistöihin liittyvää pitkän aikavälin suunnitelmaa huolimatta siitä, että kunnan rahoituspohjaan vaikuttavat muutokset eivät ole selvillä.

Talousarvio 2025 on laadittu lähelle nolla tulosta, joskin metsänmyyntitulot on jätetty tässä vaiheessa nollassa. Taloussuunnitteluun tuovat haasteita muun muassa te-uudistus, valtionosuusuudistuksen lykkääntyminen, mahdollinen kiinteistöverotuksen uudistus ja sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen. Kunnat ovat tällä hetkellä tilanteessa, jossa niiden toimintaedellytyksiin kohdistuu useita merkittäviä epävarmuustekijöitä. Talousarvio ei pidä sisällään tässä vaiheessa kertaluonteisia myyntituloja. Nekin saattavat nousta esille talouden suunnitelmatyössä vuonna 2025. Rahoituksen suhteen verotulot on arvioitu Kuntaliiton syyskuun veroennustekehikon pohjalta varovaisuuden periaatetta noudattaen. Valtionosuudet on arvioitu kuntaliiton laskelman mukaisesti.

Taloussuunnitelmavuosille 2026–2027 jää joka tapauksessa haasteita mahdollisen valtionosuusuudistuksen tullessa voimaan, joka tuo merkittäviä muutoksia Luhangan kunnan käyttötalouteen.

Kuntatalouden katsotaan olevan terveellä pohjalla, jos vuosikate kattaa poistot säännöllisesti 100 %:sti. Talous on puolestaan kriisissä, jos vuosikate painuu negatiiviseksi.

Korkotaso pysyi useita vuosia poikkeuksellisen matalalla tasolla. Mutta nyt korkotaso on noussut Ukrainan sodan ja sen vaikutusten vuoksi, nyt myös taas laskenut yleisen korkotason myötä alemmalla tasolle. Kunnan korkokulut pysyvät hajautetun lainasalkun ja pienen lainamäärän vuoksi kuitenkin jatkossakin lainojen suhteen kohtuullisina.

2.2 Luhangan kunnan talouden aikaisempi kehitys

Kunnan taloutta painoi vuonna 2019 iso takausvastuun realisoituminen. Laajakaista kaikille - hankkeen johdosta muodostuneen yhtiön saamatta jääneet valtiontuet ajoivat yhtiön tilanteeseen, jossa yhtiön lainataakka lankesi takauksien antajien maksettavaksi. Samasta syystä johtuen kunta joutui ottamaan vuonna 2020 15 vuoden lainan suuruudeltaan 1.100.000 euroa. Sote uudistuksen jälkeisen rahoituksen

	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Asukasluku 31.12.	701	693	703	699	690
Veropros	5,9	18,5	18,5	18,5	18,5
Valtionosuudet	677	2511	2638	2954	
Verotulot	1819	3138	3110	2650	2645
Vuosikate	86	234	516	886	57
Poistot	187	214	221	233	248
Investoinnit	68	12	47	69	54
Pitkäaikaiset lainat	2290	2494	2694	2895	1959
Vuosikate % poistoista	46	110	233	380	23
Lainat euroa/asukas	3268	3599	3833	4142	2839
Yli-/alijäämä 1000	-250	53	300	653	-1301

2.3 Väestö

Vuoden 2024 lokakuussa kunnassa oli asukkaita 703 henkilöä. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kunnan väkiluku nousee 733 henkilöön vuoteen 2045 mennessä. Väestökehitys näyttää muuttuneen aikaisemmin laadituista ennusteista, joissa ennuste vuoteen 2040 oli 650 henkilöä. Keskeisenä taustavaikuttajana on vanhempiin ikäluokkiin painottuva väestörakenne kunnassa sekä viime vuosien positiivinen syntyvyys sekä pitovoima. Tilastollisesti Luhanka ei ole enää vanhusvoittoisin kunta Suomessa eikä väestöllä mitattuna Manner-Suomen pienin kunta.

2.4 Vuoden 2025 talousarvion lähtökohdat ja keskeiset painopistealueet

1. Talousarvio toteuttaa Luhangan kunnan strategiaa, kunnan tehtäviä ja tavoitteita.
2. Kunnan tuloveroprosentti on 6,40 %
3. Kiinteistöveroprosentit ovat

yleinen rakennuksen vero	1,30 %
yleinen maapohjan vero	1,30 %
vakituiset asuinrakennukset	0,50 %
muut asuinrakennukset	1,30 %
yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %
rakentamattomat rakennuspaikat	6,00 %
voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti	3,10 %
4. Verotulot ja valtionosuudet

Rahoituksen suhteen verotulot ja valtionosuudet on arvioitu kuntaliiton ja valtiovaranministeriön ennusteen mukaisesti. Valtionosuusarvio perustuu 23.9.202 julkaistuun ennakkolaskelmaan peruspalvelujen valtionosuudesta vuonna 2025. Valtionosuus toteutuu yhtenä rahoituseränä, josta lasketaan vähennyserinä kunnan osuus ammatilliseen koulutukseen sekä kotikuntakorvausmenojen ja kotikuntakorvaustulojen erotus. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus maksaa valtionosuudet kootusti yhtenä kokonaisuutena viimeistään jokaisen kuukauden 11. päivänä. Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

- kunnan peruspalvelujen valtionosuus, esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset, verotulomenetyksen korvaus sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus.

Valtionosuusarvio vuodelle 2025 on edellä mainituin perustein 0,970 milj. € (oli 2024 0,886 milj. €.)

Valtionosuudet v. 2021–2023, arvio 2024 ja 2025

Vuosi	2025	2024	2023	2022	2021
Arvio	970	886	660	2.499	2.630
Toteutunut				2.510	2.630

5. Kunta myy yksi tai kaksi asunto-osakehuoneistoa vapaille markkinoille.
6. Talousarvioon ei ole merkitty satunnaisia tuottoja.

2.5 Taloussuunnitelman 2026–2027 perusteet

Talouden suunnittelua tulisi tehdä huolimatta siitä, että kunnan toimintaedellytyksiin liittyy huomattavia epävarmuustekijöitä. Muun muassa valtionosuusudistuksen lykkääntyminen, sote-kiinteistöjen lailla säädetyn vuokra-ajan loppuminen ja TE-uudistuksen toteutuminen ovat seikkoja, joilla on kunnan talouteen huomattavan suuria vaikutuksia.

2.6 Erityiset valtuudet

Kunnanhallituksen luotonmyöntövaltuudet vuodelle 2025

Kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle 100.000 €:n luotonmyöntö-valtuudet sekä valtuudet näiden luottojen koron määrittelyyn leader- hankkeiden sekä muiden hankkeiden tai tytäryhtiöiden lyhytaikaista (3 vuotta) rahoittamista varten.

Kunnanhallituksen valtuudet sijoitustoimintaa varten vuodelle 2025

Kunnanvaltuusto myöntää kunnanhallitukselle valtuudet osallistua kassavaroilla sijoitustoimintaan yhtiöissä, joissa kunnalla on osakeomistuksia. Näillä valtuuksilla kunta voi osallistua osakeanteihin ja käyttää yhtiöissä lunastusoikeutta.

Yleishallinto s/u Määrärahataulukko	Tilinpäätös 2023	Ta+muutos 2024	Talousarvio 2025	Muutos 2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	24 103	11 000	5 000	-6 000	-54,5 %
Toimintamenot	-605 156	-671 062	-658 169	12 893	-1,9 %
Toimintakate	-581 053	-660 062	-653 169	6 893	-1,0 %
Erittely yleishallinnon nettomäärärahoista:					
Keskusvaalilautakunta	-2 376	-8 000	-12 413	-4 413	55,2 %
Kunnanvaltuusto	-8 988	-13 750	-18 900	-5 150	37,5 %
Tarkastuslautakunta	-7 540	-5 000	-5 900	-900	18,0 %
Kunnanhallitus	-542 670	-610 312	-594 656	15 656	-2,6 %
Elinkeinotoiminnan kehittäminen	-9 950	-12 000	-10 300	1 700	-14,2 %
Maaseutulautakunta	-9 529	-11 000	-11 000	0	0,0 %

3 Kunnan toiminta-ajatus, tehtävät ja yleistavoitteet

Luhanka on hyvä kunta asua, tehdä työtä ja viettää vapaa-aikaa.

Kunnan toiminta-ajatuksena on hyvinvoinnin edistäminen alueellaan. Kunnan tehtävänä on peruspalveluiden järjestäminen asukkailleen. Peruspalveluja ovat:

- Peruskoulu
- Kirjasto
- Kansalaisopisto
- Ympäristöterveydenhuolto
- Tekninen toimi, rakennustarkastus, ympäristötarkastus
- Maaseututoimi
- Kunnanvirasto (kuntalaisten palvelupiste, yleishallinto)
- Työllisyyden hoito ja kotouttaminen

Peruspalvelut kunta järjestää sekä omana tuotantona että ostopalveluina.

Kunnan omana lähipalveluna toteutuvat:

- Lasten ryhmäperhepäivähoito
- Alakoulu Tammijärvellä
- Kirjasto; Kylätalon kirjasto ja Tammijärven kirjasto (avoinna vuoropäivin)
- Tekninen toimi, (lämpölaitos, infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen)
- Ruokahuolto
- Ympäristötarkastus
- Kunnanvirasto (kuntalaisten palvelupiste, yleishallinto)

Kunnan järjestäminä ostopalveluina toteutuvat:

- Työterveyshuolto (Työterveys Aalto)
- Ympäristöterveydenhuolto (Jyväskylän ympäristöterveydenhuolto)
- Varhaiskasvatuksen vuoroahoito (seutukunnallinen yhteistyö, Korpilahden päiväkoti)
- Maaseututoimi (Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue / Laukaa)
- Kansalaisopisto (Jyväskylä)
- Talous ja palkkahallinto (Monetra Keski-Suomi Oy)
- Rakennusvalvonta (Joutsan kunta)
- Työllisyyden hoito (Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue)

Luhangan kunta osallistuu Leader-ohjelmaan Maaseutukehitys ry:n kautta. Kunnan tavoitteena on toimintakykyinen, aktiivinen sekä tasapainoinen ja turvallinen kunta. Tämän perustavoitteen toteutumiseksi kunta asettaa seuraavat tavoitteet:

1. Kuntaa kehitetään laadukkaasti, käytettävissä olevien voimavarojen sekä kuntalaisten palvelutarpeiden mukaan.
2. Kunta seuraa aktiivisesti muuttuvaa toimintaympäristöä ja kehittää muutosvalmiuttaan sekä organisaation joustavuutta vastaamaan muutosten haasteisiin. Vuonna 2025 on tarkoitus linjata ja vahvistaa kunnan omistamien ja käytössä olevien kiinteistöjen käyttöä ja tavoitetilaa.

4 Henkilöstö

Seuraavassa taulukossa esitetään henkilöstön määrä hallintokunnittain. Henkilöt on merkitty taulukkoon toimenkuvan päätehtävän mukaisesti. Henkilötyövuosia kertyy 21. Sijaisuudet hoidetaan ensisijaisesti sisäisin järjestelyin. Koululla ja varhaiskasvatuksessa alle 5 päivän sairauspoissaolot pyritään järjestelemään sisäisesti ilman ulkopuolista sijaisjärjestelyä.

Henkilöstö vuonna 2025

Hallintokunta	Vakinaiset	Määräaikaiset
Yleishallinto - Kunnanjohtaja 1 - Hallintosihteeri 1	2	
Hyvinvointi- ja sivistystoimi - Hyvinvointijohtaja 1 - Johtajaopettaja 1 - Opettajat 4 - Koulunkäynninohjaaja 1 - Kirjastonhoitaja 1 - Varhaiskasvatus 3	10	- Koulukäynninohjaaja 1 - Perhepäivähoitaja 1
Tekninen toimi - Tekninen johtaja 1 - Kiinteistönhoitaja 2 - Toimistosihteeri 1 - Siivooja 1 - Ruokapalveluvastaava 1	6	
Yhteensä	18	2

5 Käyttötalousosa

5.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä huolehtimalla vaalien valmistelutoimenpiteistä, ennakkoäänestyksen järjestämisestä ja ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamisesta. Varsinaisen äänestyspäivän äänestyksen järjestämisestä vastaavat vaalilautakunta keskusvaalilautakunnan ohjauksesta. Alue- ja kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii lisäksi ennakkoäänten laskennasta ja kaikkien äänten tarkastuslaskennasta. Kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii vielä ehdokashakemusten vastaanotosta ja tarkastamisesta, ehdokaslistojen yhdistelmän laatimisesta, vaalien tuloksen vahvistamisesta ja tiedottamisesta.

Äänestysaluejakoon tehtiin muutos syksyllä 2023. Jatkossa Luhangassa on vain yksi äänestysalue. Vuonna 2025 järjestetään yhdistetyt alue- ja kuntavaalit, vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Keskusvaalilautakunta	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	2 500	5 000	0	-5 000	100,0 %
Toimintamenot	-4 876	-13 000	-12 413	587	-4,5 %
Toimintakate	-2 376	-8 000	-12 413	-4 413	55,2 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-2 376	-8 000	-12 413	-4 413	55,2 %

5.2 Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukaiset tavoitteet huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista ja kestävästä kehityksestä. Valtuusto vahvistaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista. Valtuusto pitää kokousten lisäksi seminaareja, joissa käsitellään kunnan talousarvioita strategisia linjauksia, keskeisiä hankkeita ja ajankohtaisia kysymyksiä. Valtuuston budjettiin on lisätty vuotuinen seminaarimatka. Valtuuston menot koostuvat valtuuston työskentelyyn liittyvistä menoista ja kokouspalkkioista.

Kunnanvaltuusto	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-8 988	-13 750	-18 900	-5 150	37,5 %
Toimintakate	-8 988	-13 750	-18 900	-5 150	37,5 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-8 988	-13 750	-18 900	-5 150	37,5 %

5.3 Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavan ajan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tilintarkastuspalvelut kunta ostaa valtuuston päätökseen mukaisesti Mikkelin tilintarkastus Oy:ltä. Vastuunalaisena tilintarkastajana toimii JHT, HT-tilintarkastaja Mika Mikkonen. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös hyvää tilintarkastustapaa noudattaen.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on seurata tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista, valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tarkastuslautakunta	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-7 540	-5 000	-5 900	-900	18,0 %
Toimintakate	-7 540	-5 000	-5 900	-900	18,0 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-7 540	-5 000	-5 900	-900	18,0 %

5.4 Yleishallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Osasto sisältää kunnanhallituksen, kunnallisverotuksen, toimikunnat yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut, yleishallinnon avustukset, huomionosoitukset ja edustuksen, kuntamarkkinoinnin, työllisyyden hoidon, terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sekä varautumisen.

Yleishallinto on tukipalvelu, joka vastaa kunnan keskeisimmistä päätöksistä, niiden valmistelusta ja toimeenpanosta sekä tuottaa toimialaansa kuuluvia asiantuntijapalveluja. Valtuuston ja kunnanhallituksen lisäksi yleishallinnon toimintoja ovat toimisto- ja talouspalvelut, tietohallinnon ylläpito sekä asumispalvelut. Hallintokunnan vastuulla on myös vaaliasioiden valmistelu- ja toimeenpanoasiat sekä sisäiset palvelut, mm. tietohallinto ja tarvikehankinnat.

Yleishallinto s/u	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	3 703	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-354 700	-411 785	-367 141	44 644	-10,8 %
Toimintakate	-350 997	-411 785	-367 141	44 644	-10,8 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-350 997	-411 785	-367 141	44 644	-10,8 %

5.4.1 Kunnanhallitus

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus seuraa ja valvoo lautakuntia, palvelujen järjestämistä ja palvelutuotantoa sekä asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kunnanjohtaja johtaa kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa kunnanhallituksen alaisena viranhaltijana. Kunnanjohtajan toimintakulut kirjataan kunnanhallituksen menokohtaan.

Vuonna 2025 kunnanhallitus vastaa ennen kaikkea kunnan valmissuunnitelman päivittämisestä ja valmiuskoulutuksista. Hyvinvointialueen aiheuttamien muutosten johtaminen on edelleen keskeistä toimintaa sekä työllisyyspalveluiden integrointi kunnan palveluihin.

TE-palvelujen siirto valtiolta kunnille ajetaan sisään Luhangan osalta työllisyyspalveluissa yhdessä vastuukunta Jämsän ja muiden Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen kuntien kanssa. Henkilöstökertomuksen ja henkilöstön työtyytyväisyyskyselyn kautta henkilöstöhallinto toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä henkilöstön osaamisen ja työssä jaksamisen tukemiseksi. Vuonna 2024 keskeistä on luoda pohja palvelutuotannolle kiinteistöjen osalta.

5.4.2 Kunnallisverotus

Kunnallisverotuksen määräraha määräytyy verohallintolain mukaisesti sisältäen kunnan osuuden verotuskustannuksista.

5.4.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä tarkoitetaan palveluita, joilla edistetään ihmisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä, osallisuutta ja turvallisuutta.

Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen yhdeksi kunnan perustehtäväksi. Myös terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) on määritelty kuntien tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Luhangan kuntaan on perustettu hyvinvointityöryhmä 2022 ja kunnassa hyvinvointijohtaja koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä asioita ja toimii yhteyshenkilönä hyvinvointialueelle.

Sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen myötä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyötä. Tulevan HYTE-kertoimen tavoitteena on kannustaa hyvinvointialueita ja kuntia huolehtimaan ehkäisevästä työstä sosiaali- ja terveystaloudissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuut ja tehtävät määrittyvät uudella tavalla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ensisijainen vastuu on kunnissa siltä osin, kun se kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueilla puolestaan on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin, kun tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin eli sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja sen järjestämiseen.

Hyvinvoinnin edistämisen tehtävä on laaja ja edellyttää toimijoilta poikkihallinnollista yhteistyötä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ei ole mikään erillinen kulu tai menokohta kunnan talousarviossa, vaan hyvinvointi on yhteydessä aina koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, kaavoitukseen, vesihuoltoon, ympäristön tilaan, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Hyvinvoinnin edistämistyössä tärkeässä osassa ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Kunnassa tehtävällä Hyvinvointityöllä voidaan edistää monin tavoin kuntalaisten terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä, sekä myös kunnan elinvoimaa. Vuonna 2025 tavoitteenamme on huomioida ja edistää kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä - ja sekä turvallisuutta. Kunnan hyvinvointisuunnitelma on tehty vuosille 2024–2025. Uusi suunnitelma tehdään tulevana vuonna vuosille 2026–2029, sekä laaja hyvinvointikertomus päivitetään. Voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat:

1. Hyvä, liikunnallinen, toimintakykyinen ja turvallinen arki
2. Hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut
3. Kuntalaisten osallisuuden edistäminen
4. Lapsi- ja perhelähtöiset palvelut

Kannustamme ja ohjaamme kuntalaisia huolehtimaan omasta terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Pyrimme omalta osaltamme luomaan terveyttä edistävän ja turvallisen asumisympäristön kuntalaisille. Liikkuminen ja toimintakyky arjessa on tärkeää kaiken ikäisille. Kunta,

kansalaisopisto, urheiluseurat ja yhdistykset luovat mahdollisuuksia liikkumiseen ympäri vuoden yksin mutta myös yhdessä.

Seuraamme kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilaa aktiivisesti ja järjestämme terveyteen liittyviä teemapäiviä ja tapahtumia sekä jaamme tietoa hyvinvoinnista. Jatkamme myös kunnassa viime vuonna aloitettua ennalta ehkäisevää päihde- ja mielenterveystyötä, sekä luomme ja selkeytämme yhteistyörakenteita naapurikuntien, hyvinvointialueen ja eri järjestöjen sekä kolmannen sektorin kanssa.

Pyrimme kunnassa järjestettävien tapahtumien ja hyvinvointipäivän, jota järjestetään yhden kerran kuukaudessa tuovan meille tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä tarpeista. Tapahtumien kautta pyrimme osallistamaan eri ikäisiä kuntalaisia mukaan kunnan hyvinvointityön suunnitteluun ja kehittämiseen.

Hyvinvointia edistävät hankkeet

Luhangan kunta on ollut ansiokkaasti mukana kahdessa hankkeessa, jotka kohdentuneet ikääntyneiden hyvinvointiin. Hykari –hankkeessa (2022–2024) luodaan vapaaehtoistyön toimintamalli ja koulutetaan vapaaehtoisia hyvinvointikavereita iäkkäiden avuksi. Hankkeen päämäärä on tukea yli 60 v yksinäisyyttä tai pientä apua arkeensa tarvitsevia. Tavoitteena mahdollistaa ikäihmiselle hyvä arki ja antaa tukea itsenäiseen elämään. Hykari toimintamalli luodaan yhdessä paikallisten toimijoiden kunnan, seurakunnan, yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Toiminta on tuottanut kuntaan koulutettuja vapaaehtoisia ja Luhangan Martat ovat aktiivisesti lähteneet hankkeeseen mukaan järjestämällä säännöllistä ohjelmaa ikääntyville kuntalaisille. Vaikka hanke päättyy 31.12.2024 niin Hykari hankkeen aikana jalostuneet toimintamallit ovat käytössä myös edelleen kunnassa kuntalaisten hyvinvointia tukien.

Kansalaisareenan kolmivuotinen Kohti tulevaa -ennakointihanke käynnistyi 4.4.2022 ja jatkuu edelleen. Valtakunnallisen hankkeen tavoite on vahvistaa kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisvaikuttamisen tulevaisuuskestävyyttä. Hankkeen aikana tarjoamme järjestöille, yhdistyksille ja yhteisöille apua ja koulutusta toimintaympäristön seurantaan sekä ennakointi- ja tulevaisuusmenetelmien käyttöön. Kasvatamme toimijoiden taitoja havainnoida ja ymmärtää erilaisia yhteiskunnallisia muutosilmiöitä ja niiden vaikutuksia ihmisiin ja yhteisöihin. Hankkeeseen mukaan lähteminen tuo Luhangan kunnalle lisäresursseja hankkeen aikana vapaaehtoistyön koordinointiin ja koulutuksen myötä uusia työkaluja terveyden- ja hyvinvoinnin edistämiseen kunnassa sekä vapaaehtoistyöhön.

5.4.4 Työllisyys palvelut 2025

Työllisyyspalvelut vuonna 2025

Työllisyyden hoito siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025. Luhanka kuuluu eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueeseen, jota Jämsä hallinnoi. Uudistuksella ja uudennlaisella monialaisella yhteistyöllä tavoitellaan kuntiin lisää elinvoimaa ja työllistymisen lisäksi asiakkaiden parempaa ohjautumista palveluntarpeensa mukaisten palveluiden tai sosiaaliturvan piiriin. Työvoimapaalveluiden järjestäminen ja työvoimapaalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille myös uuden valtionosuustehtävän. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapaalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Kunnanhallitus	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	21 489	6 000	5 000	-1 000	-16,7 %
Toimintamenot	-564 159	-616 312	-599 656	16 656	-2,7 %
Toimintakate	-542 670	-610 312	-594 656	15 656	-2,6 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-542 670	-610 312	-594 656	15 656	-2,6 %

5.4.5 Keskustoimisto ja tietohallinto

Keskustoimistossa työskentelee hallintosihteeri ja kunnanjohtaja. Keskustoimiston tehtävänä on ylläpitää kunnanviraston palvelut ja organisoida hallinnon tarpeita.

Tietohallinto suunnittelee ja vastaa tuotettavista tietojärjestelmä- ja telepalvelujen kehittämis-, ylläpito- ja tukipalveluista. Kunnanjohtaja, hallintosihteeri ja johtavat viranhaltijat ohjaavat ja valmistelevat tietohallinnon ja tietojärjestelmien kehittämistoimintaa. ICT-palvelutuotannossa käytetään ulkoisia toimittajia eri hankkeissa, tehtävissä ja palveluissa. Vuoden 2024 aikana kunnassa otettiin käyttöön Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmä sekä sisäiseen viestintään MS Teams -ympäristö. Toiminnanmuutos on yksi osa valmistautumista ja perusedellytysten luomista kunnan digitalisaation edistämiseksi. Teknisten digitalisaatiota tukevien järjestelmien käyttöä laajennetaan edelleen. Haasteena usein vain on skaalautuvuus pienen kunnan käyttöön.

Rakennusvalvonnan osalta suunnitellaan tietojärjestelmien yhdenmukaistamista lähikuntien kanssa.

Keskustoimisto ja tietohallinto	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	2 896	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-192 804	-180 027	-200 015	-19 988	11,1 %
Toimintakate	-189 908	-180 027	-200 015	-19 988	11,1 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-189 908	-180 027	-200 015	-19 988	11,1 %

5.4.6 Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallintoon kuuluu työterveyshuolto, tyky-toiminta sekä työsuojelun valvonta ja siinä työskentelee kunnanjohtaja sekä tekninen johtaja. Työterveyspalvelut ostetaan Työterveys Aallolta.

Henkilöstöhallinto	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	14 890	6 000	5 000	-1 000	-16,7 %
Toimintamenot	-16 655	-24 500	-32 500	-8 000	32,7 %
Toimintakate	-1 765	-18 500	-27 500	-9 000	48,6 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-1 765	-18 500	-27 500	-9 000	48,6 %

5.4.7 Elinkeinotoiminnan kehittäminen

Luhangan kunta solmi kolmivuotisen yhteistyösopimuksen vuoden 2022 alussa toimintansa aloittaneen alueellisen matkailuorganisaation Visit Jyväskylä Region /DMO:n kanssa. Sopimuksen myötä Luhangan kunta on ollut osa Visit Jyväskylä Regionin markkinoimaa Keski-Suomen matkailualueutta. Luhangan matkailutarjonta ja -alue huomioitiin Visit Jyväskylä Regionin markkinoinnissa ja sisällöissä, neuvontatyössä, sidosryhmäviestinnässä sekä DMO:n yhteisissä kehittämistoimissa ja -ohjelmissa, mukaan lukien Visit Jyväskylä Regionin hallinnoimat, Keski-Suomen matkailustrategian 2021–2025 mukaiset, yhteisesti omarahoitetut hankkeet.

Luhangan kunta irtaantuu tästä yhteistyöstä vuoden 2024 lopussa.

Elikeinotoiminnan kehittäminen	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	114	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-10 064	-12 000	-10 300	1 700	-14,2 %
Toimintakate	-9 950	-12 000	-10 300	1 700	-14,2 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-9 950	-12 000	-10 300	1 700	-14,2 %

5.4.8 Maaseututoimi

Maaseututoimi eli palvelut maaseutuhallinnon järjestämisestä toteutetaan päivitetillä yhteistoimintasopimuksella maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kanssa, jossa isäntäkuntana on Laukaan kunta. Sopimuksessa ovat mukana Luhangan kunnan lisäksi Hankasalmen, Joutsan, Laukaan, Muuramen, Toivakan ja Uuraisten kunnat sekä Jyväskylän kaupunki. Vuoden 2025 alusta alueeseen yhdistyy Keuruun yhteistoiminta-alueen kunnat

Maaseutulautakunta	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-9 529	-11 000	-11 000	0	0,0 %
Toimintakate	-9 529	-11 000	-11 000	0	0,0 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-9 529	-11 000	-11 000	0	0,0 %

5.5 Sivistystoimi

Sivistystoimi s/u Määräraha-aulukko	Tilinpäätös 2023	Ta+muutos 2024	Talousarvio 2025	Muutos 2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	82 114	9 400	11 300	2 700	28,7 %
Toimintamenot	-1 190 294	-1 221 174	-945 671	275 503	-22,6 %
Toimintakate	-1 108 180	-1 211 774	-934 371	277 403	-22,9 %
Erittely sivistystoimen nettomäärärahoista:					
Sivistystoimi	-159 516	-125 315	-111 203	14 112	-11,3 %
Perusopetus	-611 549	-740 535	-468 602	271 933	-36,7 %
Varhaiskasvatus	-143 136	-142 387	-172 448	-30 061	21,1 %
Esiopetus	-55 259	-60 951	-33 678	27 273	-44,7 %
Yleissivistävä koulutus	-15 454	-21 602	-19 000	2 602	-12,0 %
Kulttuuritoimi	-92 135	-75 203	-75 753	-550	0,7 %
Vapaa-aikatoimi	-34 310	-48 271	-55 640	-7 369	15,3 %

5.5.1 Sivistystoimen hallinto

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta valmistelee ja tekee esityksiä sekä päättää sivistystoimen alaisista varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä muun toimialueensa toiminnan perusteista ja ohjeista, toimialansa kehittämissuunnasta, painopistealueista ja toimintasuunnitelmasta. Lautakunta tekee myös esityksiä sivistystoimialan hoitamiseen tarvittavista määrärahoista. Luhangan kunnassa sivistystoimen toimialaan kuuluvat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lisäksi kirjastopalvelut, kansalaisopisto, kulttuuritoimi, nuorisotoimi, liikunta ja ulkoilu sekä hanketyö.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan hallintomenoihin tulevat henkilöstö- ja toimistokustannukset sekä lautakunnan kokouksiin liittyvät menot kokouspalkkioineen ja matkakorvauksineen. Luhangan sivistystoimen visio varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osa osalta on: "Täällä tehdään tulevaisuus yhdessä".

Sivistystoimi hallinto Määräraha-aulukko	Tilinpäätös 2023	Ta+muutos 2024	Talousarvio 2025	Muutos 2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-159 516	-125 315	-111 203	14 112	-11,3 %
Toimintakate	-159 516	-125 315	-111 203	14 112	-11,3 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-159 516	-125 315	-111 203	14 112	-11,3 %

5.5.2 Varhaiskasvatus vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Varhaiskasvatuksen keskeisenä tehtävänä on tukea perheiden kasvatustyötä ja lasten myönteistä kasvua sekä kehitystä perheiden ja yhteiskunnan muuttuvien tarpeiden mukaisesti. Työelämän vaatimusten muuttuessa myös varhaiskasvatukseen tulee vastata perheiden tarpeisiin esimerkiksi tarjoamalla varhaiskasvatusta perheiden tarpeeseen muuttuvina läsnäoloaikoina.

Kunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta ja osana jokaisen lapsen henkilökohtaista varhaiskasvatusta laaditaan omat vasut yksilöllisesti jokaiselle lapselle yhteistyössä huoltajien kanssa.

Tarvittaessa varhaiskasvatuspalveluja ostetaan Jyväskylän seudulliselta päivähoidon palvelualueelta tai lähikunnista. Ostopalvelua käytetään Luhangassa silloin, kun perheiden hoidontarve liittyy esimerkiksi vuorotyön vaatimuksiin ja tarvitaan ilta- tai ympärivuorokautista hoitoa. Hinnittelussa ja toiminnassa noudatetaan Jyväskylän seudullisia käytäntöjä ja toimintaperiaatteita. Luhanka on mukana varhaiskasvatuksen seudullisessa yhteistyöryhmässä. Luhangan kunta myy myös omia varhaiskasvatuspalvelujaan muille kunnille silloin kun varhaiskasvatuksen lapsimäärä sen sallii.

Talousarviovuosi 2025 varhaiskasvatuksessa

Vuonna 2018 voimaan astuneen varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa tapahtuva päivähoito on näin osa tätä kokonaisuutta, jonka täydentää pedagogisesti perustellut kasvatuksen ja opetuksen osa-alueet.

Luhangan kunta järjestää alle esikouluikäisille lapsille varhaiskasvatuspalvelut ryhmäperhepäivähoitona Tammijärvellä ryhmäperhepäivähoitokodissa, jossa paikkoja on yhteensä 12 alle 6-vuotiaille lapsille. Varhaiskasvatuksessa työskentelee tällä hetkellä kaksi (2) lastenhoitajaa ja yksi (1) perhepäivähoitaja. Tarpeen vaatiessa lisäämme perhepäivähoitajien määrää.

Luhangan varhaiskasvatus pyritään pitämään toimintasuunnitelman mukaisesti kiinni heinäkuussa. Hyvityskäytännöt asiakasmaksuissa ovat käytössä koululaisten loma-aikoina. Tämä auttaa suunnittelemaan toimintaa, järjestämään sisäisiä työjärjestelyjä tai sijaisuuksia. Varhaiskasvatus sijaitsee Luhangan koulun vieressä, mikä mahdollistaa tarvittaessa henkilökuntaresurssin käytön siellä, missä sitä eniten tarvitaan ja mahdollistaa sijaisuuksien järjestämisen sisäisin järjestelyin.

Suunnitelmavuodet 2026–2027

Vuonna 2023 Luhankaan on syntynyt kuusi (6) lasta ja 2024 syntyy lähes saman verran lapsia. Eli kunnan varhaiskasvatuspalvelun tarve lisääntyy ja joudumme jatkoissa miettimään kuinka järjestämme toimintaa lapsimäärän lisääntyessä kunnassamme.

Varhaiskasvatus	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	4 645	3 000	5 500	2 500	83,3 %
Toimintamenot	-147 781	-145 387	-177 948	-32 561	22,4 %
Toimintakate	-143 136	-142 387	-172 448	-30 061	21,1 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-143 136	-142 387	-172 448	-30 061	21,1 %

5.5.3 Perusopetus vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Perusopetuksen tehtävänä on opetus- ja kasvatustehtävä, jossa monipuolisesti tuetaan oppilaiden osaamista, positiivisen identiteetin kehittymistä ja kasvua yhteiskunnan jäseneksi. Perusopetus tukee oppilaiden valmiuksia erilaisten muutosten kohtaamiseen, kriittiseen arviointiin ja kasvuun yhteiskunnan jäseneksi ja sen rakentajaksi.

Perusopetuksessa koulun ja kodin yhteistyö on merkittävässä osassa, kun tuetaan oppilaiden kasvua opetustyöllä. Perusopetuksen perustehtävänä ovat oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, osaamisen varmistaminen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen.

Sivistystoimen toiminta-ajatuksena Luhangassa on opetuksen osa-alueella taata kaikille oppilaille tasa-arvoiset opetuspalvelut asianmukaisin ja riittävin välinein, tiloin ja koulutetun henkilökunnan avulla.

Luhangan koulu

Luhangan alakoulu, toimii Tammijärvellä vuonna 2017 käyttöön otetuissa tiloissa.

Luhangan kunnassa on kuluvana lukuvuonna valtionosuuksien laskennan tilastointipäivänä 20.9.2024 kirjoilla 41 perusopetuksen oppilasta ja yksi (1) esiopetuksessa oleva oppilas. Luhangan koulun oppilaat lukuvuonna 2024–2025 tulevat seuraavista kotikunnista: Luhanka, Jyväskylä, Hartola, Joutsa.

Kotikuntatilasto lv. 2024–2025

	Oppilaita	Kotikunta Luhanka	Kotikunta Joutsa	Kotikunta Jyväskylä	Kotikunta Hartola
Esikoulu	1	1	-	-	-
1. lk	5	4	-	1	-
2. lk	5	4	1	-	-
3. lk	4	1	2	1	-
4. lk	11	10	1	-	-
5. lk	8	8	-	-	-
6. lk	8	7	1	-	-
Yhteensä	42	35	5	2	-

Talousarviovuosi 2025 esi- ja perusopetuksessa

Luhangan koulussa työskentelee kolme (3) vakituista luokanopettajaa, joista yksi toimii myös koulunjohtajana. Koulussa on lisäksi yksi (1) päätoiminen tuntiopettajaa, jonka työaika on jaettu kolmeen osaan (erityisopetus, kielet ja luokanopettaja) Koulussa toimii myös yksi (1) vakituinen koulunkäynninohjaaja, joka työskentelee koulupäivien päätyttyä koululaisten iltapäivätoiminnan vastuunohjaajana. Lisäksi lukuvuodeksi on palkattu määräaikainen koulunkäynninohjaaja, joka toimii oppilaiden lisääntyneen tuen tarpeen mukaisesti eri vuosiluokilla koulunkäynninohjaajana.

Koulussamme kokoontuu myös oppilaiden osallisuutta edistävä oppilaskunta, jonka oppilasjäsenet kokoontuvat ohjaavan opettajansa kanssa säännöllisesti kokouksiin. Oppilasjäsenet valitaan oppilaskuntaan lukuvuosittain äänestämällä.

Luhangan koulun oppilaat luokittain lukuvuonna 2024–2025

Luokat	Oppilasmäärät
0–2. lk	$1+4+6=11$
3–4 lk	$4+11=15$
5.–6. lk.	$8+8=16$
Yhteensä	42

Lukuvuoden 2025–2026 oppilasmäärä, ennuste

Luokat	Oppilasmäärät
0.–2. lk.	$1+1+5=7$
3.–4.lk.	$7+4=11$
5.–6.lk	$11+8=19$
Yhteensä	37

Suunnitelmavuodet 2025–2026

Lukuvuoden 2025–2026 uudet esiopetuksen oppilaat ja perusopetuksen oppilaat ilmoittautuvat kouluun tammi-helmikuussa 2025. Tämän jälkeen on tiedossa tarkat oppilasmäärät tulevalle lukuvuodelle. Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen lukujen pohjana on oppilasmääräennusteen mukainen oppilasmäärä ja henkilökunnan kokoonpano määräytyy kouluun oppilaisiksi tulevien oppilaiden määrän ja oppimiseen tarvittavan tuen määrän mukaan. Oppilasmäärä näyttää olevan tällä hetkellä laskeva.

Oppilasmäärän vähetessä oppilaat tullaan jakamaan ikäryhmittäin niin, että alkuopetuksen luokka on 0.–2. luokat, ja muut yhdysluokat ovat edellisen lukuvuoden tapaan luokat 3.–4. ja 5.–6.

Luhangan koulu toimii alueensa seutukouluna ja jatkossa tiivis yhteistyö ympäröivien kuntien Joutsan, Jyväskylän ja Hartolan kanssa on tärkeää, jotta koulun oppilasmäärä pysyy lähes nykyisellä tasolla.

Luhangan koulun aamu- ja iltapäivätoiminta

Luhangassa esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutetaan tarvittaessa varhaiskasvatuksessa. Huoltajat hakevat aamu- ja iltapäivään täydentävää varhaiskasvatusta varhaiskasvatushakemuksella. Luhangan koulun vakituinen koulunkäynninohjaaja toimii vastuunohjaajana myös koululaisten iltapäivätoiminnassa. Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään lukuvuonna 2025–2026 koulupäiväisin klo 12.30–16.00 välisenä aikana. Koululaisten iltapäivätoiminta täyttää lakisääteisen iltapäivätoiminnan kriteerit, joten Luhangan koulu saa valtion myöntämän valtionosuuden toiminnan järjestämiseen. Tämä valtionosuus määräytyy ohjaustuntien mukaan.

Koululaisten iltapäivätoimintaan koulupäivin ja kesän iltapäivätoimintaan kesäisin voivat ilmoittautua ensisijaisesti kaikki Luhangan koulun 1.–2. luokan oppilaat sekä muiden vuosiluokkien tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevat oppilaat. Ryhmään otetaan muitakin Luhangan koulun oppilaita, jos

ryhmässä on tilaa. Koululaisten iltapäivätoimintaan otetaan maksimissaan yksi ryhmä. Ryhmäkoko määräytyy niin, että yhtä ohjaajaa kohti suositellaan olevaksi maksimissaan 12 lasta. Iltapäivätoiminnassa ryhmän koko vaihtelee kuitenkin päivittäin. Jatkossa harrastekerhojen vaikutusta iltapäivätoiminnan käyttäjämääriin arvioidaan ja tarkastellaan tarvittaessa. Koululaisten iltapäivätoiminnasta peritään osallistumismaksu perheiltä. Välipala on osallistujille maksuton

Esiopetus	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-55 259	-60 951	-33 678	27 273	-44,7 %
Toimintakate	-55 259	-60 951	-33 678	27 273	-44,7 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-55 259	-60 951	-33 678	27 273	-44,7 %

Perusopetus	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	77 469	6 000	5 500	-500	-8,3 %
Toimintamenot	-689 018	-746 535	-474 102	272 433	-36,5 %
Toimintakate	-611 549	-740 535	-461 602	278 933	-37,7 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-611 549	-740 535	-461 602	278 933	-37,7 %

5.5.4 Yleissivistävä koulutus

Kansalaisopisto

Luhangan kunta ostaa Jyväskylän kansalaisopistolta opetustunteja yhteensä 470 tuntia/vuosi, jotta Luhangan kunnassa voidaan toteuttaa vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaista koulutustehtävää ja vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Luhangassa Jyväskylän kansalaisopiston vuoden 2025 kurssitarjonta vastaa musiikin, tekstiili- ja teknisen työn, liikunnan ja terveyden- ja hyvinvoinnin opettamisen tarpeisiin.

Yleissivistävä koulutus	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-15 454	-21 602	-19 000	2 602	-12,0 %
Toimintakate	-15 454	-21 602	-19 000	2 602	-12,0 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-15 454	-21 602	-19 000	2 602	-12,0 %

5.5.5 Kulttuuritoimi

Kulttuurin tarkoituksena on tuottaa kaikenikäisille kuntalaisille virkistystä ja elämyksiä. Kulttuuritoimen tehtävänä on tuoda näkyvästi esille myös kunnan omia kulttuurikohteita. Yhteistyössä muiden toimijoiden kuten järjestöjen ja paikallisten yrittäjien kanssa on mahdollista tuoda ja luoda erilaisia kulttuuritapahtumia kuten konsertteja, näyttelyitä tai muita monen ikäisille sopivia kulttuuritapahtumia Luhangan kuntaan.

Talousarvioon vuodelle 2025 on varattu pieni määräraha yhteistyön toteuttamiseen muiden järjestöjen ja yrittäjien kanssa.

Kirjastopalvelut

Kirjaston osa-alueella toiminta-ajatuksena on tarjota kaikille asiakkaille ilmaiset kirjastopalvelut koulutetun henkilöstön, ilmaisten tilojen ja lainattavan materiaalin avulla. Vuoden 2025 kirjaston toiminnan tunnusluvuissa ei tule olemaan suurempia muutoksia, sillä lainaukset ja kävijät ovat samaa tasoa kuin edellisvuosina. Luhangan kunnassa hyvinvointijohtaja toimii kirjastonhoitajan esihenkilönä. Kirjaston palkkamenot sisältävät yhden vakinaisen kirjastonhoitajan palkkamenot sivukuluineen, vuosilomansijaisen palkkamenot sivukuluineen ja ilta- ja lauantaityölisät. Muiden palveluiden ostoihin on varattu erikseen määräraha kirjastojärjestelmämenoihin, koska niiden arvioidaan kasvavan uusien kirjastojärjestelmään liittyvien lisätoimintojen myötä.

Luhangan kirkonkylän kirjasto pidetään aiemman sivistyslautakunnan tekemällä päätöksellä avoinna lauantaisin ja Tammijärven kirjasto kiinni maanantaisin. Tammijärven kirjasto on avoinna yhteensä 17 h/vko ja pääkirjasto yhteensä 16 h/vko 1.10.2024 alkaen. Luhangan kirjastopalvelut on pyrkinyt palvelemaan hyvin myös kuntamme kesä- ja vapaa-ajan asukkaita. Kesällä 2024 pääkirjastolla oli laajennetut aukioloajat heinäkuun ajan ja Tammijärven kirjastolla puolestaan lyhyemmät aukioloajat tuolloin, sillä Tammijärven kirjasto oli kiinni perjantait ja pääkirjasto avoinna lisäksi perjantaisin. Tammijärvellä kirjaston vahvuuden luo kirjaston ja koulun läheisyys. Keskikirjastot, johon myös

Luhangan kirjastot kuuluu, luovat uusia mahdollisuuksia kirjastojen väliselle yhteistyölle mm. yhteisten seutukuljetusten ja yhteisen kirjastokortin avulla.

Nykyaikaiset internetyhteydet ovat kirjastoissa edenneet nykypäivän vaatimusten tasolle, sillä kummassakin kirjastossa asiakkailla on mahdollisuus käyttää mm. omaa kannettavaansa ja kirjastoissa on langattomat laajakaistat. Kirjastoissa on 7 tablettia ryhmien ja asiakkaiden käyttöön ja lisäksi 2 lainattavaa tablettia asiakkaiden käyttöön. Lisäksi kirjaston tavoitteena on jatkossakin lasten ja nuorten lukemisharrastuksen edistäminen mm. satutunteja, kirjavinkkauksia, lukupiirejä ja kirjastonkäytön opetusta järjestämällä.

Kulttuuritoimi	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	400	0	400	100,0 %
Toimintamenot	-92 135	-75 603	-75 753	-150	0,2 %
Toimintakate	-92 135	-75 203	-75 753	-550	0,7 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-92 135	-75 203	-75 753	-550	0,7 %

5.5.6 Vapaa-aikatoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotyön tehtävänä on tukea nuorten kasvua ja kehitystä kannustaen osallistumaan omaehtoiseen toimintaan, joka edistää heidän hyvinvointiaan. Nuorisotoimen tulee tarjota nuorille toimintaa, joka vahvistaa nuorten osaamista ja itsenäistymistä sekä tarjoaa osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisotyö suuntautuu pääosin 12–17-vuotiaisiin nuoriin. Luhangan kunnassa nuorisotyötä ovat ansiokkaasti tehneet paikalliset urheiluseurat Luhangan Väre ja Tammijärven Tammi lähinnä liikuntaan suuntautuvalla toiminnallaan. Luhangan koulun toimesta harrastekerhoja on suunnattu lähinnä varhaisnuorille eli 7–12-vuotiaille tarkoitettuun kerhoon.

Nuorisotyötä tehdään vuonna 2025 yhteistyössä Luhangan kunnan ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Luhangan ry:n kanssa. Nuorisokahvila kokoontuu säännöllisesti koulun tiloissa. Valvojina toimii kaksi huoltajaa vuorotellen. Yhteyshenkilönä kunnassa toimii Hyvinvointijohtaja.

Tavoitteena olisi saada perustettua Luhangan kuntaan nuorisovaltuusto (NuVa), joka työskentelee valtuustotasoisin päätöksin saaduilla valtuuksilla varsinaisen kunnanvaltuuston työssä mukana.

Liikunta ja ulkoilu

Liikunnan ja ulkoilun tavoitteena on järjestää vapaa-ajan harrastustoimintaa sekä liikuntatoimintaa kaikille väestöryhmille kouluikäisistä ja nuorista lähtien aina aikuisväestöön ja eläkeryhmiin saakka. Terveysliikunnan merkitys sairauksia ennalta ehkäisevänä toimintana otetaan huomioon. Liikunnan ja ulkoilun osa-alueella pyritään luomaan edellytykset kuntourheilun harrastamiselle kunnassa. Tilojen ja eri liikuntapaikkojen tehokas käyttö eri väestöryhmien kautta luo viihtyisyyttä, palveluja ja vetovoimaisuutta kuntamme hyväksi sekä Tammijärven Luhangan koulun liikuntasalin että kirkonkylän Kylätalon avulla.

Kunnassa on liikuntasali, kaksi kuntosalia, kaksi valaistua pallokenttää, joihin talvella kootaan jääkiekkokaukalot. Näiden lisäksi on ulkoilureittejä luonnossa liikkumiseen ja kaksi kunnan ylläpitämää uimarantaa. Luhangan koulun läheisyydestä löytyy Tammijärven pururadan ympäristöön kesällä 2019 asennettu 6-korinen frisbeegolfrata. Radan ylläpitoon ja kunnostamiseen tulee varautua taloudellisesti jatkossa.

Vuonna 2025 uimakoulu pyritään jälleen järjestämään rantauimakouluna ainakin Tammijärven uimarannalla. Uimakoulut järjestetään ilmoittautumisten mukaisesti Tammijärven uimarannalla tai Mämminiemen rannassa.

Kesällä 2022 kunnostettiin Tammijärven uimaranta ja sen lähialueet pururadan ympäristö mukaan lukien. Kirkonkylän pururata on uusittu vuonna 2017. Kunnan molemmat pururadat vaativat jatkuvaa ylläpitoa.

Talousarvioon 2025 on varattu rahaa asiakaspalvelujen ostoon (sisältää latujen ja mahdollisesti jääkenttien kunnostustyöt) sekä vapaa-aikatoimen avustuksiin (sisältää seurojen ja järjestöjen vapaa-aikaan ja liikuntaan ohjatut avustukset).

Vapaa-aikatoimi	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	0	300	300	100,0 %
Toimintamenot	-31 131	-45 781	-53 987	-8 206	17,9 %
Toimintakate	-31 131	-45 781	-53 687	-7 906	17,3 %
Poistot	-3179	-2490	-1953	537	-21,6 %
Tilikauden tulos	-34 310	-48 271	-55 640	-7 369	15,3 %

5.6 Tekninen toimi

Teknisen toimen hallinto vastaa sujuvasta päätöksenteosta lautakunta- ja virkamiestasolla kunnan strategioiden, hallintosäännön ja valtakunnallisten määräysten mukaan. Hallinto vastaa teknisen toimen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä sekä seuraa toiminnan toteutusta ja tuloksia päivittäisellä ja vuositasolla. Hallinnon tehtävänä on myös huolehtia yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tekniseen hallintoon sisältyy keskeisten toimialojen toimisto- ja hallintotehtävät sekä kunnan maankäytön kehittäminen, kaavoitus, rakennushankkeiden (uudis- ja korjausrakentaminen) yleissuunnittelu, rakennuttaminen ja valvonta. Tekninen johtaja vastaa teknisestä toimesta ja toimii esittelijänä teknisessä- ja ympäristölautakunnassa.

Henkilöstö

Teknisessä toimessa työskentelee tekninen johtaja sekä teknisen toimiston toimistosihteeri. Teknisen toimen alaisuuteen kuuluu lisäksi ruokapalveluvastaava, siivooja ja kaksi kiinteistöhoitajaa.

Tekninen toimi ja ympäristölautakunta s/u	<u>Tilinpäätös</u>	<u>Ta+muutos</u>	<u>Talousarvio</u>	<u>Muutos</u> 2024–2025	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	704 798	637 919	681 200	-43 281	6,8 %
Toimintamenot	-1 564 130	-1 367 731	-1 396 021	-28 290	2,1 %
Toimintakate	-859 332	-729 812	-714 821	-14 991	-2,1 %
Poistot	-184 506	-187 011	-173 016	16 114	-8,6 %
Tilikauden tulos	-1 043 838	-916 823	-887 837	-31 105	-3,4 %
Erittely teknisen toimen ja ympäristölautakunnan nettomäärärahoista:					
Rakennusvalvonta ja ympäristö	-101 774	-98 153	-82 978	15 175	-15,5 %
Hallinto ja suunnittelu	-84 691	-177 385	-153 214	24 171	-13,6 %
Keskuskeittiö	-58 885	-27 323	-23 743	3 580	-13,1 %
Yhdyskuntasuunnittelu	-5 835	-16 300	-15 900	400	-2,5 %
Liikenneväylät	-71 853	-90 493	-87 957	2 536	-2,8 %
Jätehuolto	-48 377	-8 451	30 443	24 200	-286,40 %
Puistot ja yleiset alueet	-29 068	-29 755	-23 383	6 372	-21,4 %
Kiinteistöt	-490 796	-350 106	-412 607	-62 501	17,9 %
Siivouspalvelut	-90 094	-71 591	-89 137	-15 427	21,5 %
Muu liiketoiminta	-1 154	-1 400	-4 000	-2 600	185,7 %
Maa ja metsätilat	-3 712	-10 097	0	10 097	-100,0 %
Vesi- ja lämpölaite	-57 599	-35 769	-25 361	10 408	29,1 %

5.6.1 Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvonta

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on yleisen edun kannalta valvoa rakennustoimintaa sekä osaltaan huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan, mitä rakentamista koskevassa lainsäädännössä säädetään tai määrätään. Valvontatehtävän laajuutta ja laatua harkittaessa otetaan huomioon rakennushankkeen vaativuus, luvan hakijan ja hankkeen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavien henkilöiden asiantuntemus ja ammattitaito sekä muut valvonnan tarpeeseen vaikuttavat seikat. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on myös huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennustarkastajan tehtävät ostetaan Joutsan kunnalta.

Ympäristönsuojelu

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa, mm. Huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä. Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;

Huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;

Osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen;

Antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;

Huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;

Edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä Suorittaa muut sille hallintosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä on lisäksi säädetty ympäristönsuojelulaissa, jätelaissa, vesihuoltolaissa, vesilaissa, maastoliikennelaissa ja vesiliikennelaissa. Nämä tehtävät ovat pääsääntöisesti lupa- ja valvontaviranomaistehtäviä.

Ympäristöterveydenhuolto

Luhanka kuuluu Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistoiminta-alueeseen.

Terveystoimintolain mukaan ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu, tupakkalain ja elintarvikkeiden valvonta sekä eläinlääkintähuolto.

Rakennusvalvonta ja ympäristö	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos 2024–2025	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	48 503	42 100	5 500	-36 600	-86,9 %
Toimintamenot	-150 277	-140 253	-88 478	51 775	-36,9 %
Toimintakate	-101 774	-98 153	-82 978	15 175	-15,5 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-101 774	-98 153	-82 978	15 175	-15,5 %

5.6.2 Hallinto ja suunnittelu

Teknisen toimen hallinnossa työskentelee tekninen johtaja ja toimistos sihteeri.

Hallinto ja suunnittelu	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos 2024–2025	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-84 691	-177 385	-153 214	24 171	-13,6 %
Toimintakate	-84 691	-177 385	-153 214	24 171	-13,6 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-84 691	-177 385	-153 214	24 171	-13,6 %

5.6.3 Yhdyskuntasuunnittelu

Maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että taajama-asutusta ja muuta sellaista aluetta varten, jonka rakentamisen ja muun maankäytön yksityiskohtainen järjestäminen on tarpeellista, on kunnan toimesta, sitä mukaan kuin kehitys vaatii, laadittava asemakaava.

Kunnan tulee myös ylläpitää ajantasakaavoja sekä ryhtyä toimenpiteisiin vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseksi.

Kunnan tulee huolehtia lain mukaisesti myös tarpeellisesta yleiskaavan laatimisesta ja sen pitämisestä ajan tasalla. Ulkopuolista konsulttia tarvitaan mm. suunnittelutehtävissä ja erilaisten selvitysten laadinnassa (esim. luontoselvitykset, meluselvitykset, maisemaselvitykset ja tiesuunnitelmat).

Kaavoitukseen liittyvät toimet edellyttävät entistä parempaa luonnon, ympäristön, maiseman, kuntalaisten, eri viranomaisten ja ympäristövaikutusten huomioonottamista.

Kaavoitus

Luhangan kunnassa vireillä olevat ja valmistuneet kaavat:

- Kirkonkylän asemakaavan päivitys
- Latavuoren osayleiskaava tuulivoimapuistolle

Yhdyskuntasuunnittelu	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-5 835	-16 300	-15 900	400	-2,5 %
Toimintakate	-5 835	-16 300	-15 900	400	-2,5 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-5 835	-16 300	-15 900	400	-2,5 %

5.6.4 Liikenneväylät ja puistot

Teknisen toimen tehtävänä on liikenneväylien liikennöitävyyden varmistaminen sekä yleisten alueiden kunnossapidon järjestäminen. Tehtävä toteutetaan oman organisaation sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Kaavateiden kunnostuksia toteutetaan tarvittaessa. Tievalaistuslinjoja ylläpidetään kirkonkylän ja Tammijärven asutusalueilla. Kaavateiden auraus, hiekoitus ja polanteenpoisto hoidetaan edelleen yksityisien elinkeinonharjoittajien toimesta. Urakoitsijat kilpailutetaan syksyllä 2025. Tarkoituksena saada uusi sopimus vuosille 2025- 2027.

Yksityistiet

Yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen myönnetään avustuksia 30.000 €.

Liikenneväylät	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määrärahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-57 113	-71 797	-71 674	123	-0,2 %
Toimintakate	-57 113	-71 797	-71 674	123	-0,2 %
Poistot	-14 740	-18 696	-16 283	2 413	-12,9 %
Tilikauden tulos	-71 853	-90 493	-87 957	2 536	-2,8 %

Puistot ja yleiset alueet	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määrärahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	5 667	4 000	4 500	500	12,5 %
Toimintamenot	-28 146	-22 699	-19 080	3 619	-15,9 %
Toimintakate	-22 479	-18 699	-14 580	4 119	-22,0 %
Poistot	-6 589	-11 056	-8 803	2 253	-20,4 %
Tilikauden tulos	-29 068	-29 755	-23 383	6 372	-21,4 %

5.6.5 Liiketoiminta ja lämpölaitos

Liiketoiminnan tehtävänä on huolehtia kaukolämpölaitoksen toiminnasta vahvistettujen maksuperusteiden sekä kunnan maa- ja metsätilojen laaditun metsäsuunnitelman perusteella. Tavoitteena on liiketoiminnan kustannusten kattaminen toiminnan tuotoilla.

Suunnitelmavuodet 2025–2026

Kaukolämpölaitoksen polttoaineiden hinnannousujen ja pelletin saatavuusongelmien takia pyritään kilpailuttamaan pelletin toimittaja useammaksi vuodeksi.

Lämpölaitos	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määrärahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	18 569	8 500	8 000	-500	-5,9 %
Toimintamenot	-59 231	-30 897	-22 024	8 873	-28,7 %
Toimintakate	-40 662	-22 397	-14 024	8 373	-37,4 %
Poistot	-16 937	-13 372	-11 337	2 035	-15,2 %
Tilikauden tulos	-57 599	-35 769	-25 361	-10 408	-29,1 %

5.6.6 Jätehuolto vuonna 2025 ja suunnitelmavuodet 2026–2027

Kunnassa on käytössä rinnakkaiset jätehuoltojärjestelmät: sopimusperusteinen jätteenkuljetus ja kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Edellinen tarkoittaa sitä, että jätteen haltija tekee sopimuksen jäteyrittäjän kanssa jätteiden kuljetuksesta ja hankkii oman jäteastian sekä suorittaa maksun kyseiselle yrittäjälle. Jälkimmäisessä jätteen haltija tuo jätteen kunnan keräyspisteeseen.

Sekajätteen keräystä jatketaan kunnan keräyspisteissä (Kettukangas, Keihäsniemi, Rekolankyläntien risteys, Tammipohja (vanha meijeri), Hauhanpohjantien risteys, Papinmäen risteys, Rantakylän- ja Kesäniementien risteys, Luhangan satama). Luhangan sataman keräyspiste on tarkoitettu vain veneilijöille. Muissa pisteissä paitsi Papinmäen risteyksessä kerätään myös keräyspaperia, kartonkia, lasia, metallia ja muovipakkauksia. Satamassa lasin, kartongin, muovin ja metallin keräyksestä vastaa Rinki. Papinmäen risteyksessä kerätään sekajätteen lisäksi paperia.

Metalliromun, jäteöljyn ja öljynsuodattimien keräystä Auto- ja konekorjaamo Tmi Ikonen Jarmolla jatketaan. Metallirumua varten on vuokrattu vaihtolava Retekolta. SER-jätettä, akkuja ja paristoja kerätään konttiin pääkirjaston pihalla tuottajien kanssa yhteistyössä. Vaarallisen jätteen keräyskaappi on Kylätalon pihalla. Vaarallista jätettä voi tuoda kirjaston aukioloaikana ja avaimen kaappiin saa kirjastosta samoin kuin SER-jätekontin avaimen. Lääkejätteitä kerätään Tammijärven apteekilla. Luhangan jätehuoltomääräykset ovat vuodelta 2004. Niiden päivitys on aloitettu vuonna 2024 ja se saatetaan loppuun vuonna 2025.

Jättemaksut

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä tämän lain mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jättemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Kunta voi periä jättemaksua myös jätelain 93.1 §:ssä kunnan vastuulle säädetystä jätelain mukaisesta neuvonnasta, 143 §:ssä säädetyn rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi.

Jättemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Jättemaksu, jolla katetaan jäteneuvonnasta, rekisterin ylläpidosta ja muista vastaavista jätehuollon järjestämiseen liittyvistä tehtävistä aiheutuvat kustannukset, voidaan periä erillisenä perusmaksuna. Perusmaksulla voidaan kattaa myös vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisten vastaanottoaikojen perustamisesta ja ylläpidosta kunnalle aiheutuvat kustannukset. Jättemaksulla saa kerätä enintään kohtuullisen tuoton pääomalle. Jättemaksuja on korotettu vuodelle 2025. Hinnan korotuksella pyritään siihen, että jättemaksutulot kattaisivat jätehuollosta aiheutuvat menot. Korotuksesta huolimatta jättemaksujen riittävyttä suhteessa kuluihin on tarpeen tarkastella vuoden 2025 aikana.

Suunnitelmavuosina 2026-2027 jätehuoltoa jatketaan omana toimintana. Tarvittaessa myös muita vaihtoehtoja voidaan tarkastella.

Jätehuolto	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	120 057	111 200	163 200	52 000	46,8 %
Toimintamenot	-168 434	-118 547	-131 874	-13 327	11,2 %
Toimintakate	-48 377	-7 347	31 326	23 979	-326,4 %
Poistot	0	-1104	-883	221	-20,0 %
Tilikauden tulos	-48 377	-8 451	30 443	24 200	-286,4 %

5.6.7 Ruokahuolto vuonna 2025

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Ruokahuolto on teknisen toimen tukipalvelu, jonka toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan tarvitsemat ruokapalvelut laadukkaasti, taloudellisesti, asiakaslähtöisesti ja hyvää palvelua korostaen. Palvelua tuotetaan kunnassa varhaiskasvatuksen lapsille, koululaisille ja henkilökunnalle ja se sijaitsee koulun yhteydessä.

Toiminta ja tavoitteet, talousarviovuosi 2025

Luhangan koululle remontoitiin valmistuskeittiö elokuussa 2023 ja käytännön toiminnasta vastaa ruokapalveluvastaava. Päivittäisiä lounaita valmistetaan 65-70 kpl ja ruokalistaa muokataan uusien ravitsemussuositusten mukaisiksi.

Keskuskeittiö	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha- taulukko	2023	2024	2025	2024–2025 euroa	%
Toimintatulot	99 462	54 800	55 000	200	0,4 %
Toimintamenot	-158 347	-82 123	-78 743	3 380	-4,1 %
Toimintakate	-58 885	-27 323	-23 743	3 580	-13,1 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-58 885	-27 323	-23 743	3 580	-13,1 %

Saneeraussuunnitelma	2025	2026	2027
Paloasema: Tekninen kuntotutkimus ja vesikaton uusiminen	35 000		
Luhangan koulun liikuntasalin sos.tilojen IV-puhaltimien ja automatiikan uusinta	35 000		
Paloasema: Kuntotutkimuksessa selvinneitä peruskorjaustöitä ja lämmitysjärjestelmän uusiminen 2		90 000	
Hakulintie 3 C: huonokuntoisen rivitalon purkaminen	45.000		

Kiinteistöt	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	394 300	406 519	430 200	23 681	5,8 %
Toimintamenot	-739 207	-613 842	-709 216	-95 374	15,5 %
Toimintakate	-344 907	-207 323	-279 016	-71 693	34,6 %
Poistot	-145 889	-142 783	-133 591	9 192	0,0 %
Tilikauden tulos	-490 796	-350 106	-412 607	-62 501	17,9 %

Toimitilapalvelut

(siivous- ja kiinteistönhuoltopalvelut) Toiminta käsittää kunnan omistamien asuinrakennusten, osakehuoneistojen, sivistystoimen ja muun hallintotoimen rakennusten sekä kunnan yleisten alueiden hoidon ja kunnossapidon. Lisäksi toimitilapalvelut tuottavat palveluja eri hallintokunnille kiinteistönhoidon ja siivouspalveluiden osalta.

Siivouspalveluiden tehtävänä on huolehtia koulu- ja julkisten tilojen siisteydestä ja turvallisuudesta sekä pintojen kestävydestä.

Kiinteistönhoidon tehtävänä on ylläpitää, korjata ja huoltaa kunnan omistamia kiinteistöjä. Ko. tehtäväkenttään kuuluu mm. piha-, liikunta- ja ulkoalueiden hoito, sisätilojen kunnosta huolehtiminen ja taloteknisten järjestelmien seuranta/ ylläpito soveltuvilta osin.

Siivouspalvelut	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määräraha-aulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	7 951	2 000	5 000	3 000	150,0 %
Toimintamenot	-97 694	-73 591	-92 018	-18 427	25,0 %

Toimintakate	-89 743	-71 591	-87 018	-15 427	21,5 %
Poistot	-351	0	-2119	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-90 094	-71 591	-89 137	-15 427	21,5 %

Muiden tilojen ja alueiden vuokraus

Yllä mainittuja tiloja on mm. paloaseman liiketilat ja Tammijärven saunan vuokrat

Muu liiketoiminta	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määrärahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	10 289	8 800	9 800	1 000	11,4 %
Toimintamenot	-11 443	-10 200	-13 800	-3 600	35,3 %
Toimintakate	-1 154	-1 400	-4 000	-2 600	185,7 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-1 154	-1 400	-4 000	-2 600	185,7 %

Maa- ja metsätilat	Tilinpäätös	Ta+muutos	Talousarvio	Muutos	
Määrärahataulukko	2023	2024	2025	2024–2025	%
				euroa	
Toimintatulot	0	0	0	0	0,0 %
Toimintamenot	-3 712	-10 097	0	10 097	-100,0 %
Toimintakate	-3 712	-10 097	0	10 097	-100,0 %
Poistot	0	0	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	-3 712	-10 097	0	10 097	-100,0 %

TULOSLASKELMAOSA (ulk ja sis)

	2 023	TA2024 +m	TA2025	muutos-% 24-25
LUHANGAN KUNTA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot				
3015 Kaukolämmön myyntituotot	6 973	8 500	8 000	-5,9 %
3030 Jätehuoltomaksut	117 759	109 000	161 000	47,7 %
Liiketoiminnan myyntituotot	124 732	117 500	169 000	43,8 %
Täydet valtiolta saadut korvaukset				
3099 Muut korvaukset	2 500	5 000	0	100,0 %
Täydet valtiolta saadut korvaukset	0	5 000	0	
Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä				
3100 Kotikuntakorvaukset	68 566	0	105 098	-100,0 %
3110 Jäsenkuntien maksut/korvaukset kunt.yht.				
3115 Muut yhteistoimintakorvaukset	35 407	35 000	0	-100,0 %
Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	103 972	35 000	105 098	200,3 %
Muut suoritteiden myyntituotot				
3135 Oppisopimuskoulutuksen koul.korvaukset				
3140 Muut myyntituotot		0	0	-100,0 %
Muut suoritteiden myyntituotot		0	0	
Myyntituotot	231 204	157 500	274 098	74,0 %
Maksutuotot				
Yleishallinnon maksut				
3202 Toimistopalvelut (sis.)	2 896	0	0	-100,0 %
Yleishallinnon maksut	2 896	0	0	
Sosiaalitoimen maksut				
3251 Kotihoitomaksut	2 982	0	0	
3252 Ateriamaksut	34 936	0	0	
3253 Vanhainkodin ateriamaksut (sis.)		0	0	
3254 Oppilasruokailu (sis.)	50 748	46 200	44 000	-4,8 %
3256 Päivähoitoateriat (sis)	10 170	8 200	11 000	34,1 %
3258 Kahvi ym. tarvikkeet (sis)	626	400	0	-100,0 %
3261 Muut sosiaalitoimen maksut	4 855	3 000	5 500	83,3 %
Sosiaalitoimen maksut	104 318	57 800	60 500	4,7 %
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut				
3270 Lukukausimaksut	7 315	6 000	5 800	-3,3 %
3275 Muut opetus- ja kulttuuritoimen maksut				
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	7 315	6 000	5 800	-3,3 %
Yhdyskuntapalvelujen maksut				
3285 Rakennusvalvonta- ja -tarkastusmaksut	11 237	4 000	3 000	-25,0 %
3286 Maa-ainesmaksut	1 302	2 500	2 000	-20,0 %
3287 Muut yhdyskuntapalvelujen maksut	8 417	8 000	8 500	6,3 %
3288 Kiinteistöhoitopalvelut	5 510	2 000	5 000	150,0 %

Yhdyskuntapalvelujen maksut	26 466	16 500	18 500	12,1 %
Muut palvelumaksut				
3294 Muut palvelumaksut	0	100	0	-100,0 %
Muut palvelumaksut	0	100	0	-100,0 %
Maksutuotot	140 994	80 400	84 800	5,5 %
Tuet ja avustukset				
3300 Työllistämistuki	929		0	
3304 Työterveyshuollon korvaus/Kela	14 890	6 000	5 000	-16,7 %
3305 Muut tuet ja avustukset valtiolta	0	0	0	0,0 %
3330 Muut tuet ja avustukset	0	0	0	0,0 %
3340 Tuet ja avustukset (muilta)	1 588	0	0	0,0 %
3390 Palkkatuki	1 513	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	18 919	6 000	5 000	-16,7 %
Muut toimintatuotot				
Vuokratuotot				
3410 Asuntojen vuokrat	111 197	119 700	134 500	12,4 %
3420 Muiden rakennusten vuokrat	284 506	282 019	302 700	7,3 %
3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat	2 641	1 500	1 500	0,0 %
3450 Välitettävät perintätulot				
3460 Muut vuokratuotot	2 680	10 800	0	-100,0 %
Vuokratuotot	401 025	414 019	438 700	6,0 %
Muut toimintatuotot				
3501 Kirjaston myöhästymismaksut		400	0	100,0 %
3525 Palautuneet luottotappiot	38			
3530 Muut tuotot	18 837			
Muut toimintatuotot	18 875	400	0	100,0 %
Muut toimintatuotot	419 899	414 419	438 700	5,9 %
TOIMINTATUOTOT	811 017	658 319	802 598	21,9 %
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot				
Maksetut palkat ja palkkiot				
4000 Maksetut palkat ja palkkiot				
4001 Luottamushenkilöiden palkat	-36 690	-38 800	-33 900	-12,6 %
4002 Vakinaisten viranhaltijoiden palkat	-262 446	-337 290	-209 000	-38,0 %
4003 Työsuhteisten kuukausipalkat	-441 817	-378 120	-431 700	14,2 %
4004 Erilliskorvaukset	-13 750	-8 500	-5 800	-31,8 %
4005 Sairaus- ja äitiyslomasijaisten palkat	-14 817	-13 300	-7 000	-47,4 %
4006 Vuosiloman- ja muut sijaisten palkat	36 666	-24 400	-19 000	-22,1 %
4007 Tunti- ja urakkapalkat	-1 226			
4008 Tilapäisten viranhaltijan palkat	-13 765			
4009 Virka- ja työsuhteisten kokouspalkkiot		-1 400	-2 000	42,9 %
4010 Opettajien palkat	-229 335	-269 700	-178 300	-33,9 %

4011 Hankepalkat	0	0	-10 000	100,0 %
4012 Työllisyystyöpalkat	-17 694	0	-6 000	100,0 %
4013 Nuorten kesätyöpalkat	-1 063	-3 000	-3 000	0,0 %
Maksetut palkat ja palkkiot	-1 069 270	-1 074 510	-905 700	-15,7 %
Jaksotetut palkat ja palkkiot				
4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot	-9 205	-300	0	-100,0 %
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-9 205	-300	0	-100,0 %
Henkilöstökorvaukset, henk.korjauserät				
4230 Sairausvakuutuskorvaukset	0	0	0	0,0 %
4250 Muut Kansaneläkelaitoksen korvaukset	26 264	0	0	0,0 %
4260 Muut henkilöstömenojen korjauserät	366	0	0	0,0 %
Henkilöstökorvaukset, henk.korjauserät	26 630	0	0	0,0 %
Palkat ja palkkiot	-1 033 435	-1 074 810	-905 700	-15,7 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut				
4100 KuEL-maksut	-149 314	-78 496	-148 687	89,4 %
4101 Eläkemenoperusteinen /Tasausmaksu	-50 684	-44 975	0	-100,0 %
4110 Muut työeläkemaksut	0	0	0	0,0 %
4125 VAEL-eläkemaksut	-11 608	0	0	0,0 %
4130 Jaksotetut eläkekulut	1 107	-95		
Eläkekulut	-210 499	-223 471	-148 687	-33,5 %
Muut henkilösivukulut				
4150 Kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut	-13 888	-13 847	-11 880	-14,2 %
4160 Työttömyysvakuutusmaksut	-5 724	-5 517	-4 574	-17,1 %
4170 Tapaturmavakuutusmaksut	-7 986	-10 826	-9 069	-16,2 %
4190 Jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut	6	0	0	0,0 %
Muut henkilösivukulut	27 593	-30 190	-25 523	-15,5 %
Henkilösivukulut	-238 091	-263 661	174 210	-166,1 %
Henkilöstökulut	-1 271 526	-1 328 471	-1 079 910	-18,7 %
Palvelujen ostot				
Asiakaspalvelujen ostot				
4300 Asiakaspalvelujen osto valtiolta		-6 765	0	-100,0 %
4301 Asiakaspalvelujen osto kunnilta	-208 541	-262 687	-316 699	20,6 %
4302 Asiakaspalvelujen osto kuntayhtymiltä		-500	0	-100,0 %
4305 Asiakaspalvelujen osto muilta	-12 318	-48 300	-24 000	-50,3 %
Asiakaspalvelujen ostot	-220 859	-318 252	-340 699	7,1 %
Muiden palvelujen ostot				
4340 Toimisto- pankki- ja asiantunt.palvelut	-34 315	-31 160	0	-100,0 %
4342 ICT-palvelut	-96 516	-96 070	-111 000	15,5 %
4343 Taloushallintopalvelut	-105 196	-123 250	-126 000	2,2 %
4344 Rahoitus- ja pankkipalvelut	-3 411	-800	-500	-37,5 %
4345 Asiantuntijapalvelut	-1 737	-14 500	-92 500	537,9 %
4350 Painatukset ja ilmoitukset	-8 781	-12 750	-17 550	37,6 %

4360 Posti- ja kuriiripalvelut	-940	-2 730	-2 500	-8,4 %
4370 Vakuutukset	-7 197	-11 650	-9 650	-17,2 %
4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelut	-24 380	-2 880	-7 200	150,0 %
4390 Raken.ja alueiden rak.ja kunn.pitopalv.	404 688	391 900	-416 000	-206,1 %
4400 Koneiden ja laitt. rak/kunn.pitopalv.	-13 654	-14 700	-41 000	178,9 %
4410 Majoitus- ja ravitsemispalvelut	-2 675	-11 320	-19 200	69,6 %
4412 Oppilasruokailut (sis.)	-50 748	-44 700	-51 000	14,1 %
4414 Päivähoitoateriat (sis.)	-6 583	0	0	0,0 %
4415 Kahvi ym. tarvikkeet (sis.)	-4 213	-800	-2 000	150,0 %
4416 Toimistopalvelut (sis.)	-2 896	-2 000	0	-100,0 %
4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-145 487	-120 630	-118 450	-1,8 %
4430 Sosiaali- ja terveystarvikkeet	-6 329	-8 000	-14 000	75,0 %
4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut	-20 972	-20 360	-23 700	16,4 %
4450 Osuus verokustannuksiin	-7 384	-13 000	-11 000	-15,4 %
4460 Muut yhteistoimintaosuudet	-27 765	-29 000	-20 000	-31,0 %
4470 Muut palvelut	-21 925	-19 600	-18 300	-6,6 %
Muiden palvelujen ostot	997 793	-974 800	-1 101 550	13,0 %
Palvelujen ostot	1 218 652	-1 293 052	-1 442 249	11,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana				
4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet	-5 982	-6 270	-10 700	70,7 %
4510 Kirjallisuus	-21 394	-13 220	-13 500	2,1 %
4511 Kirjastoaineisto	-10 701	-6 000	-5 500	-8,3 %
4520 Elintarvikkeet	-60 967	-50 350	-51 000	1,3 %
4530 Vaatteisto	-4 232	-7 200	-10 900	51,4 %
4533 Lääkkeet			-200	100,0 %
4534 Hoitotarvikkeet			-400	100,0 %
4540 Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	-94	-350	-200	-42,9 %
4550 Puhdistusaineet ja -tarvikkeet	-2 394	-14 450	-14 600	1,0 %
4560 Poltto- ja voiteluaineet	-3 089	-1 050	-3 750	257,1 %
4570 Lämmitys	-148 519	-105 574	-137 800	30,5 %
4571 Sähkö	-176 031	-79 150	-97 200	22,8 %
4572 Vesi	-12 632	-10 650	-17 450	63,8 %
4575 Kemikaalit			-200	100,0 %
4576 Lämmön hankinta (lämpölaitos)	-13 848	-8 000	-8 000	0,0 %
4580 Kalusto	-96 468	-63 600	-74 700	17,5 %
4590 Rakennusmateriaali	-14 605	-38 050	-41 100	8,0 %
4600 Muu materiaali	-64 741	-29 540	-28 200	-4,5 %
4640 Aktivoidut aineet, tarv., tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-635 695	-433 954	-515 400	18,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-635 695	-433 954	-515 400	18,8 %
Avustukset				
Avustukset kotitalouksille				

4700 Lasten kotihoidon tuki (lakisääteinen)	-3 365	-9 000	-6 000	-33,3 %
4725 Vammaisille annetut avustukset	-477	0	0	0,0 %
4730 Muut avustukset kotitalouksille	-1 084	-15 000	-15 000	0,0 %
Avustukset kotitalouksille	-4 927	-24 000	-21 000	-12,5 %
Avustukset yhteisöille				
4740 Avustukset yhteisöille	-102 386	-88 400	-105 300	19,1 %
Avustukset yhteisöille	-102 386	-88 400	-105 300	19,1 %
Avustukset	-107 313	-112 400	-126 300	12,4 %
Muut toimintakulut				
Vuokrat				
4800 Maa- ja vesialueiden vuokrat	-611	-600	-600	0,0 %
4820 Rakenn ja huoneist. vuokrat/vastikkeet	-65 494	-53 350	-35 400	-33,6 %
4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat	-19 579	-31 440	-24 700	-21,4 %
4860 Muut vuokrat	-841	0	0	0,0 %
Vuokrat	-86 525	-85 390	-60 700	-28,9 %
Muut toimintakulut				
4910 Välittömät verot	-17	0	0	0,0 %
4930 Luottotappiot		0	-500	0,0 %
4940 Muut kulut	-43 120	-6 700	-1 500	-77,6 %
Muut toimintakulut	-43 137	-6 700	-2 000	-70,1 %
Muut toimintakulut	-129 662	-92 090	-62 700	-31,9 %
TOIMINTAKULUT	-3 362 848	-3 259 967	-3 226 559	-1,0 %
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-2 551 831	-2 601 648	-2 423 961	-6,8 %
Verotulot				
5000 Kunnallisvero	912 807	799 000	806 000	0,9 %
5100 Kiinteistövero	647 112	665 000	670 000	0,8 %
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	259 593	215	206 000	95714,0 %
5400 Muut verot	-174			
Verotulot	1 819 339	1 679 000	1 682 000	0,2 %
Valtionosuudet				
5500 Yleinen valtionosuus	713 760	780 576	973 115	24,7 %
5502 Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	2 067	52 395	69 247	32,2 %
5510 Veromenetysten kompensatio	151 926	152 376	125 745	
5700 Kunnan opetus- ja kult.toim. valtionos.	-190 535	-251	-197 164	78451,4 %
5890 Verotulomenetysten kompensatio		152 376	0	-100,0 %
Valtionosuudet	677 218	886 723	970 943	9,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
6010 Korkotuotot As Oy:t antolainoista	0	0	0	100,0 %
6020 Korkotuotot sijoituksista ja talletuk.	105			
6030 Maksuliikennetilien korot		0	0	0,0 %
Korkotuotot	105	0	0	100,0 %
Muut rahoitustuotot				

6100 Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	29 317	28 000	31 000	10,7 %
6115 Korvaus peruspääomasta				
6120 Verotilitysten korot ja korotukset	2	0	0	0,0 %
6130 Viivästyskorkotulot	-667	0	0	100,0 %
6140 Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 761			
6170 Muut rahoitustuotot	564			
Muut rahoitustuotot	30 976	28 000	31 000	10,7 %
Korkokulut				
6210 Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	-60 841	-64 000	-45 000	-29,7 %
6240 Maksuliikennetilien korot				
Korkokulut	-60 841	-64 000	-45 000	-29,7 %
Muut rahoituskulut				
6310 Verotilitysten korot				
6320 Viivästyskorot ja korotukset	-454	-500	-500	0,0 %
6350 Luottoprovisiot	-938	-700	-700	0,0 %
6380 Muut rahoituskulut	-44	-250	-250	0,0 %
Muut rahoituskulut	-1 435	-1 450	-1 450	0,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-31 195	-37 450	-15 450	-58,7 %
VUOSIKATE	-86 470	-73 375	213 532	-391,0 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot				
7130 Poistot rakennuksista	-127 369	-126 826	-126 826	0,0 %
7140 Poistot kiint. rakenteista ja laitteista	-53 935	-61 121	-44 470	-27,2 %
7150 Poistot koneista ja kalustosta	-6 206	-1 555	-3 674	136,3 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-187 510	-189 501	-174 970	-7,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-187 510	-189 501	-174 970	-7,7 %
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
8000 Pysyvien vastaavien myyntivoitot	16 415	0	0	0,0 %
8020 Vahingon-/takauskorv. ja sopimussakot	7 305	0	0	0,0 %
Satunnaiset tuotot	23 720	0	0	0,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-250 260	-262 876	38 562	-114,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-250 260	-262 876	38 562	-114,7 %

6 Investointiosa 2025 (suunnitelmavuodet 2026–2027)

Suunnitelmavuodet 2025–2026

Investointisuunnitelma:

Kirkonkylän uusi rivitalohanke n.340 m², 6-7 huoneistoa 960.000 euroa.

Kunnan vuokra-asuntokanta on vanhaa ja korjauksista huolimatta tarjonta on yksipuolista. Rakentamalla uuden rivitalon Päijänteiden rantamaisemiin voimme saada uusia asukkaita muuttamaan kuntaamme. Ensivaiheessa on suunnitelmassa rakentaa yksi korkeatasoinen rivitalo ja asuntoja siihen tulisi 6–7 kpl. Alustava kustannusarvio on 960 000 euroa.

7 Rahoitusosa 2025 (Suunnitelmavuodet 2026–2027)

Talousarvion rahoitusosan rahoituslaskelma muodostuu kunnan varsinaisen toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtojen muutoksista.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun. Investointien rahavirta osoittaa rahavarojen käytön, jonka avulla kunta järjestää palvelutuotannon edellytykset ja kerryttää tulevia rahavirtoja pitkällä aikavälillä.

Rahoituksen rahavirrat osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua rahavarojen muutosta.

Vuonna 2025 kassavarat kattavat investointimenoista 100 %:a. Investointien rahoittamiseksi ei oteta uutta lainaa. Mahdolliset investoinnit vahvistetaan myöhemmin kiinteistöjen linjausten yhteydessä. Pitkäaikaisia talousarviolainoja ei oteta vuonna 2025 ja kunnan pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 0,128 miljoonaa euroa. Lainojen korkoja maksetaan noin 45.700 euroa. Lyhytaikaista lainaa kunnalla ei ole.

Vuosien 2025 laskelmat perustuvat Kuntaliiton veroennustekehikon ja Kuntatalousohjelman mukaisiin arvioihin.

Pitkäaikaisten lainojen määrä 31.12.2024 on arvion mukaan noin 2.087 M€ eli 2.972 €/asukas (väestö 702) (oli 3.211 €/asukas, väestö 700).

Uusi rivitalohanke rahoitetaan 500.000 euron pitkäaikaisella lainalla, loppuosa kassavaroilla.

RAHOITUSOSA

TA 2025

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	213 532,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00
	213 532,00

Investointien rahavirta

Investointimenot (-)	0,00
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0,00
Investointien myyntitulot (+)	0,00
	0,00

Toiminnan ja investointien rahavirta 213 532,00

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00
	0,00

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	129 810,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00
	129 810,00

Oman pääoman muutokset 0,00

Rahoituksen rahavirta 129 810,00
Rahavarojen muutos 213 532,00

Lainakanta 31.12.2024: 2 087 783,00 €, josta lyhytaikaista 203 162,00 €
Lainakanta 31.12.2025: 1 957 973,00 €, josta lyhytaikaista 129 810,00 €

8. YHTEENVETO VUODEN 2025 TALOUSARVIOSTA

YHTEENVETO VUODEN 2025 TALOUSARVIOSTA

	MENOT	TULOT	POISTOT	NETTO
KÄYTTÖTALOUSOSA				
YLEISHALLINTO				
Vaalit	-12 412	0	0	-12 412
Kunnanvaltuusto	-18 900	0	0	-18 900
Tarkastuslautakunta	-5 900	0	0	-5 900
Yleishallinto	-367 141	0	0	-367 141
Hallinto	-200 015	0	0	-200 015
Henkilöstöhallinto	-32 500	5 000	0	-27 500
Elinkeinotoiminnan kehittäminen	-10 300	0	0	-10 300
Maaseutulausakunta	-11 000	0	0	-11 000
YLEISHALLINTO YHTEENSÄ	-658 168	5 000	0	-653 168
	MENOT	TULOT	POISTOT	NETTO
SIVISTYSTOIMI				
Sivistystoimen hallinto	-111 203	0	0	-111 203
Perusopetus	-474 102	5 500	0	-468 602
Varhaiskasvatus	-177 948	5 500	0	-172 448
Esiopetus	-33 678	0	0	-33 678
Yleissivistävä koulutus	-19 000	0	0	-19 000
Kulttuuritoimi	-75 753	0	0	-75 753
Vapaa-aikatoimi	-53 987	300	-1 953	-55 640
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ	-945 671	11 300	-1 953	-936 324
TEKNINEN OSASTO				
Rakennusvalvonta ja ympäristö	-88 478	5 500	0	-82 978
Hallinto ja suunnittelu	-153 214	0	0	-153 214
Keskuskeittiö	-78 743	55 000	0	-23 743
Yhdyskuntasuunnittelu	-15 900	0	0	-15 900
Liikenneväylät	-71 674	0	-16 283	-87 957
Jätehuolto	-131 874	163 200	-883	30 443
Puistot ja yleiset alueet	-19 080	4 500	-8 803	-23 383
Kiinteistöt	-709 216	430 200	-133 591	-412 607
Muut kiinteistöpalvelut	-92 018	5 000	-2 119	-89 137
Muu liiketoiminta	-13 800	9 800	0	-4 000
Maa ja metsätilat	0	0	0	0
Vesi- ja lämpölaitys	-22 024	8 000	-11 337	-25 361
TEKNINEN TOIMI YHTEENSÄ	-1 396 021	681 200	-173 016	-887 837

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	-2 999 860	697 500	-174 969	-2 477 329
TULOSLASKELMAOSA				
Verotulot	0	1 682 000	0	1 682 000
Valtionosuudet	0	970 943	0	970 943
Korkotuotot	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	31 000	0	31 000
Korkokulut	-45 000	0	0	-45 000
Rahoituskulut	-1 450	0	0,00	-1 450

INVESTOINTIOSA				
Luhangan koulun lämmitysjärjestelmän muutos maalämmölle	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä	0			0
POISTOT (ei rahankäyttöä)				0
RAHOITUSOSA				
Antolainasaamisten muutos				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaik.lainojen lisäys	0			
Pitkäaik.lainojen vähennys	129 810			129 810
Lyhytaik.lainojen muutos	0			0
Vaikutus maksuvalmiuteen	213 532			213 532
YHTEENSÄ	-2 916 500	3 381 443		464 943